V TOKU IDEJ IN DOŽIVETIJ PO DOLINI ZELENEGA ZLATA

18. geografski raziskovalni tabor Spodnja Savinjska dolina, Prebold, 5.–13. julija 2014

Študentje geografije Oddelka za geografijo ljubljanske Filozofske fakultete vsako leto po spomladanskem izpitnem obdobju v okviru dejavnosti Društva mladih geografov Slovenije organiziramo raziskovalni tabor. Tokratni tabor se je odvijal na območju šestih občin Spodnje Savinjske doline (Braslovče, Polzela, Prebold, Tabor, Vransko in Žalec).

Raziskovalni tabor je potekal v dveh sklopih. V prvih treh dneh se je 31 udeležencev tabora seznanilo s splošnimi fizično- in družbenogeografskimi značilnostmi območja. Izvedli smo strokovne ekskurzije s poudarkom na določenih tematikah. O zgodovinskem razvoju in industrializaciji sta nas seznanila zgodovinarja Uroš Herman in Franc Kralj. Drugi dan nam je Tea Erjavec iz Limnosa predstavila pomen ekoremediacij v okolju, prof. Karel Natek z Oddelka za geografijo Filozofske fakultete pa značilnosti kontaktnega krasa Ponikovske planote. Zadnji terenski dan smo na Inštitutu za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije, hmeljarski kmetiji Oset in v Ekomuzeju hmeljarstva in pivovarstva v Žalcu spoznavali razvoj in pomen hmeljarstva v regiji in okolici.

V drugem sklopu tabora, od 8. do 13. julija, smo se razdelili v pet raziskovalnih delavnic. Izbrane tematike delavnic zajemajo pomembnejše regionalne izzive in problematike.

Prva delavnica se je ukvarjala s hmeljarstvom, kmetijsko panogo, ki je v preteklosti bistveno spremenila savinjsko pokrajino. Dejavnost ima močan vpliv tudi danes, a se podobno kot nekatere druge panoge nahaja v stanju gospodarske stagnacije ali celo upadanja. Poleg raziskovanja razlogov za takšno stanje smo iskali tudi priložnosti za močnejšo uveljavitev savinjskega hmelja in pomena hmeljarstva v Sloveniji ter v tujini (npr. novi izdelki, mikropivovarne itd).

Hmeljarstvo in druge kmetijske panoge v Spodnji Savinjski dolini, kjer prevladuje intenzivna kmetijska pridelava, zelo razpršeno vplivajo na stanje voda in prsti. Druga delavnica je izvedla analizo po DPSIR modelu in predlagala konkretne ekoremediacijske ukrepe, ki bi zmanjšali pritisk na okolje.

Na obravnavanem območju so poplave in kmetijske suše zelo pogost pojav, zato smo v tretji delavnici iskali načine, kako bi učinkoviteje reševali težave z vodnimi viri. Analizirali smo načrte različnih posegov v okolje s strani lokalne in regionalne politike, opravili intervjuje s ključnimi akterji te problematike ter z večkriterijskim vrednotenjem pripravili predloge potencialnih lokacij za izgradnjo manjših vodnih akumulacij v povirnih delih porečij.

V četrti delavnici smo z metodo vrednotenja geodiverzitete, prilagojeno po Reynardu, vrednotili reliefne oblike na območju Ponikovske planote. Pri vrednotenju smo upoštevali naslednje kriterije: redkost, reprezentativnost in antropogena oblikovanost. Rezultati terenskega kartiranja in analize z geoinformacijskimi orodji so pokazali, da je večja geodiverziteta na manjših otočkih kraške planote.

Turistična ureditev je na preučevanem območju šibka, saj je razvit predvsem eno- ali dvodnevni turizem. Peta delavnica je iskala načine boljšega medobčinskega povezovanja turistične ponudbe, izdelali pa smo tudi osem medobčinskih paketov turističnih točk po različnih lokalnih tematikah (hmeljarstvo, gradovi Celjskih knezov, obrtne dejavnosti, športne aktivnosti, bioenergetske točke, verski objekti in poroke).

Ob koncu tabora smo v občinski knjižnici Prebold pripravili javno predstavitev rezultatov raziskovalnih delavnic. Odzivi lokalne javnosti na naše delo so bili pozitivni in so nam potrdili, da je naše raziskovalno delo izven študijskih obveznosti koristno in zanimivo ne le za nas kot udeležence tabora, ampak tudi za lokalno prebivalstvo.

Z zaključkom raziskovalnega tabora pa še nismo končali z raziskovanjem in odkrivanjem Spodnje Savinjske doline in okolice. Po taboru smo svoje ugotovitve zbrali v tematskih člankih, ki jih bomo v letu 2015 izdali v strokovni monografiji.

Alenka Jelen, Miha Klemenčič in Estera Popovič

Udeleženske/ci 18. geografskega raziskovalnega tabora Spodnja Savinjska dolina (foto: A. Jelen)